

خلاصه مدیریتی

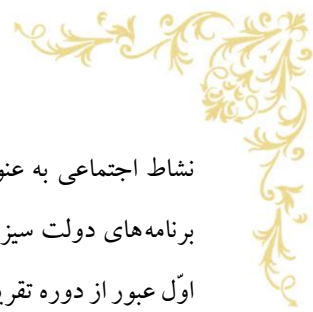
طرح نامه راهبردی و اجرایی

پوشش ملی نشاط اجتماعی

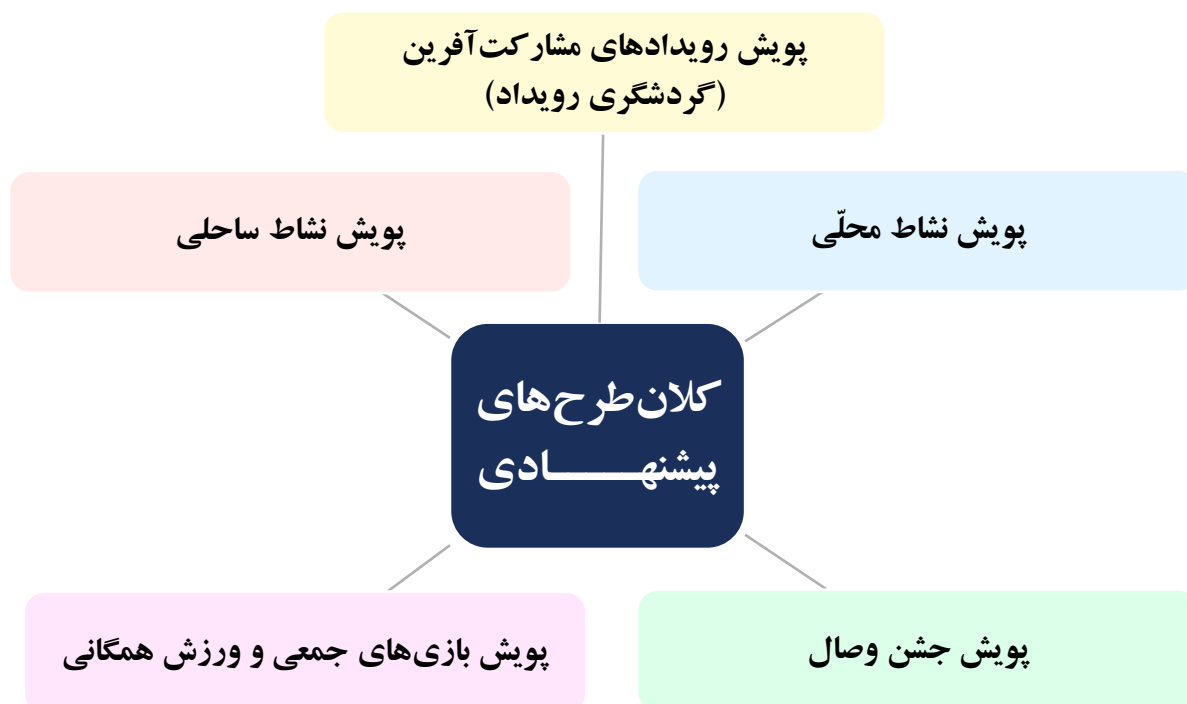
دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور

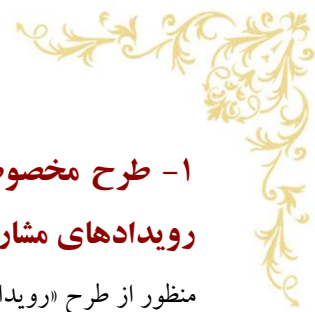
آبان ۱۴۰۱ ه.ش

Arte islámico
Tazhib Turco (Ornamentación a través de la pintura o miniatura)

نشاط اجتماعی به عنوان یکی از ارکان اصلی سرمایه اجتماعی، نقش مهمی در پویایی جامعه و زیست جمعی دارد؛ به همین سبب است که در برنامه‌های دولت سیزدهم نیز بارها به اولویت داشتن این مهم اشاره شده است. اهمیت این مقوله در دوران حاضر از دو جهت افزون می‌گردد؛ اول عبور از دوره تقریباً دوساله همه‌گیری کرونا که ابعاد مختلف زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده و به نوعی باعث انزوای اجتماعی، افسردگی، کاهش تعاملات و ارتباطات انسانی و تعطیلی بسیاری از رویدادهای اجتماعی شده بود و دوم ناآرامی‌های اخیر که باعث ایجاد التهاب و متشنج شدن فضای زیست جمعی و روزمره مردم شده است. به اذعان اندیشمندان اجتماعی و حکمرانی فرهنگی، مهم‌ترین راهبرد دولت در چنین شرایطی باید برگرداندن جامعه به زندگی روزمره باشد که نشاط اجتماعی مهم‌ترین عامل در این میان است. بنابراین در حال حاضر تمرکز بر نشاط اجتماعی اهمیت فوق‌العاده دارد؛ همچنین می‌توان در بستر این رویدادها و برنامه‌های نشاط‌آفرین، پیامدهای مثبت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن را نیز پیگیری نمود. دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور بر اساس تشکیل جلسات متعدد کارشناسی، هم‌اندیشی با نخبگان دانشگاهی و حوزوی، فعالان اجتماعی و دستگاه‌های مختلف سیاستی دولتی و عمومی، طرح‌های متعددی را در این زمینه آماده نمود که چکیده مجموع آن‌ها در قالب سه محور اساسی قابل پیشنهاد است: (هر کدام از طرح‌ها در ادامه به طور مختصر و در پیوست اصلی، تفصیلاً تبیین شده است).

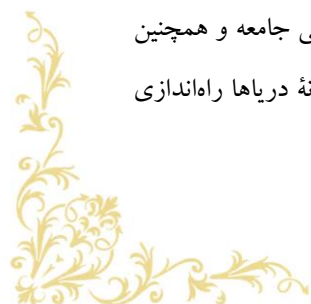

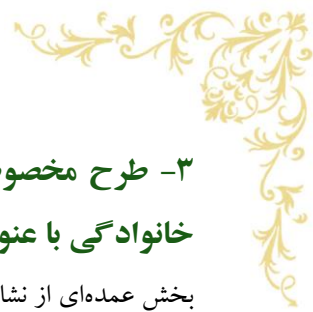
۱- طرح مخصوص اتصال گردشگری خانوادگی به بازارچه‌ها و جشنواره‌های بومی-محلی با عنوان «پویش رویدادهای مشارکت آفرین (گردشگری رویداد)»

منظور از طرح «رویداد» ایجاد بستری است که آیینی را احیاء، بازسازی و بعضاً خلق می‌کند؛ مقوله‌ای که از آن تحت عنوان احیای مجدد سنت نیز یاد می‌شود. آیینی که امکانات مادی و معنوی آن بطور نسبی باید موجود باشد و نیازمند صرف هزینه و زمان زیادی نباشد. اصلی‌ترین هدف برگزاری «رویداد» از منظر وظایف و مأموریت‌های شورای فرهنگ عمومی ایجاد همبستگی و انسجام اجتماعی است. بنابراین، «رویداد» پیش‌گفته باید از بالاترین ظرفیت برای جذب و مشارکت همه آحاد شهروندان برخوردار باشد. شورای فرهنگ عمومی استان‌ها و شهرستان‌های کشور می‌بایست فهرستی از رویدادهای محلی که مردم منطقه آن را در حال حاضر یا گذشته‌ای نه چندان دور برگزار کرده و مورد استقبال عمومی است را به همراه گزارشی از ظرفیت‌هایی بومی آن ناحیه که تمایز آنها را از سایر مناطق برجسته می‌سازد، تدوین کرده و برای شورای راهبردی طرح در کشور ارسال کنند. موارد ارسالی باید با روایت دقیق و موجزی همراه باشند که چگونگی طراحی این ظرفیت‌ها را در قالب رویدادها و هم‌راستا با هویت ملی ترسیم نماید. کمیته راهبری طرح می‌بایست پیشنهادات ارسالی را متناسب با دو شاخص «بسترهای بالفعل» و نیز «ترسیم نوعی آمایش فرهنگی سرزمین» مورد ارزیابی و تأیید قرار بدهد. مهم‌ترین نکته در این طرح، ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی بر اقدامات مشخص و نقاط هدف مشخص بین دستگاه‌های مختلف است تا با عملکرد یک‌پارچه و چندجانبه، امکان ایجاد جریان عمومی را نسبت به آن رویداد مبتنی بر گردشگری خانوادگی، توسعه بومی و بازارچه‌های محلی، جریان رسانه‌ای و تصویرسازی عمومی فراهم آورند. در کنار برگزاری این رویدادها در چند روز مشخص و متوالی در هر استان برگزیده، لازم است زمینه سفر اقشار مختلف مردم به این مناطق فراهم شود؛ از جمله اقدامات لازم می‌توان به اعطای تسهیلات برای اقامت خانواده‌ها در سکونت‌گاه‌های مقاصد گردشگری، برگزاری رویدادهای سرگرم‌کننده، استفاده از ظرفیت‌های رسانه‌ای برای تبلیغ گردشگری و نمایش جاذبه‌های طبیعی و فرهنگی را اشاره کرد.

۲- طرح مخصوص زمینه‌سازی نشاط اجتماعی در عرصه سواحل مبتنی بر ظرفیت‌های بومی-جمعی نشاط آفرینی با عنوان «پویش نشاط ساحلی»

امروزه در کشورهای با موقعیت اقیانوسی، بیش از ۹۰ درصد گردشگران، ساحل را به‌عنوان مقصد انتخاب می‌کنند. آنچه الگوهای خارجی نشان می‌دهد، کشورهای بهره‌مند از موقعیت ساحلی، تلاش می‌کنند تا در حوزه‌های مختلفی همچون ورزشی، تفریحی و هیجانی، سرگرمی و آرامش برنامه‌ریزی لازم را انجام دهند. با بررسی الگوهای کشورهای مختلف، مانند امارات متحده عربی، مشخص می‌شود که ساحل سهم بسزایی در تفریحات و ایجاد نشاط در گردشگران و شهروندان بومی دارد. استفاده از ظرفیت ورزش‌های آبی و در نظرگیری امکاناتی همچون جت اسکی، قایق‌های بادی، سکوهای ماهی‌گیری و... در همین راستا هستند. با وجود بستری که در ایران برای اجرای چنین برنامه‌هایی وجود دارد، در زمینه شادی و نشاط و الگوهای عمومی و فراغتی در بستر ساحل با طیفی از مسائل مواجهیم؛ فقدان الگوهای فراغتی، محدودیت در تعداد و تنوع، عدم دسترسی عموم مردم به برخی الگوها، دور از دسترس بودن برای قشرهایی از مردم مانند بانوان یا افرادی که وضعیت چندان مناسبی برای تأمین آن ندارند. از جمله فعالیت‌هایی که سواحل میزبان خوبی برای آنها خواهند بود، فعالیت‌های ورزشی همچون فوتبال ساحلی، والیبال ساحلی، دویدن، دوچرخه‌سواری و... است. سازمان‌هایی همچون وزارت ورزش و جوانان می‌توانند حسب فصول سال و با برنامه‌ریزی صحیح، فعالیت‌های ورزشی را در قالب مسابقات فردی یا گروهی طراحی کنند. فعالیت‌های مهیج و تفریحی که کم‌وبیش در بعضی سواحل جنوبی کشور مشاهده می‌شود، باید با سازماندهی و برنامه‌ریزی صحیح، گسترش یابد. غواصی در اعماق آب، پاراگلایدر و پرواز بر فراز دریا و مناطق ساحلی، جت‌اسکی و قدم‌زدن در کنار ساحل و... به منظور انتقال فرهنگ محلی به نسل آینده، نشاط آفرینی در میان خانواده‌ها و فضای عمومی جامعه و همچنین تکیه بر نهاد خانواده، در فصول مختلف سال و براساس مناطق جغرافیایی سواحل، باید جشنواره‌های محلی را در کرانه‌های دریاها راه‌اندازی کرد. برپایی رویدادهایی با محوریت شخصیت‌های اسطوره‌ای مناطق ساحلی نیز می‌تواند مورد توجه قرار گیرد.

۳- طرح مخصوص اتصال ظرفیت‌های محلات و هویت‌های اصیل محلی به پایگاه‌های نشاط آفرین جمعی و خانوادگی با عنوان «پویش نشاط محلی» (پایگاه‌های مردمی نشاط جمعی در عرصه‌های عمومی برگزیده)

بخش عمده‌ای از نشاط اجتماعی، در طی زندگی روزمره و ارتباطات و تعاملات خانوادگی و اجتماعی دوستانه در فضاهای بیرونی شهری نظیر بوستان‌ها، مساجد، پایگاه‌های فرهنگی شکل می‌گیرد. در هر شهر یا شهرستان، یک یا چند بوستان (ترجیحاً بوستان‌هایی که در کنار مساجد قرار گرفته‌اند) به عنوان «پایگاه نشاط» برگزیده شده و محلی برای استقرار امکانات و برگزاری رویدادهای محلی تعبیه می‌شود. از ۱ فروردین تا ۳۰ شهریور طی مدت ۶ ماه، این پایگاه‌ها مجموعه از خدمات را به شهروندان ارائه داده و رویدادها و جشنواره‌های مختلف برگزار می‌کنند؛ به عنوان مثال می‌توان به برگزاری مسابقات متنوع برای کودکان، جشنواره‌های ورزشی برای نوجوانان، کلاس‌های آموزشی، هنری و ورزشی در مساجد، سرای محلات و فرهنگ‌سراها برای اقشار مختلف مردم، پایگاه‌های مشاوره خانواده، جشنواره‌های غذاهای محلی، فروش محصولات خانگی، برگزاری کنسرت‌های کوچک مقیاس خیابانی در فضای بوستان با استفاده از هنرمندان متعهد و توانمند شهری، برگزاری جنگ‌های شادی به مناسبت اعیاد، اجرای تئاترها و سرودها با استفاده از ظرفیت نوجوانان و جوانان و گروه‌های هنری، برپایی نمایشگاه‌های مختلف هنری و صنایع فرهنگی و ... اشاره نمود. خصوصاً که در فصل تابستان و با توجه به تعطیل بودن مدارس، ظرفیت ویژه‌ای جهت توجه به اوقات فراغت نوجوانان و استفاده از فرصت‌های بالقوه حضور بیشتر آنان در منزل و محله وجود دارد. کاهش حضور مردم در اماکن و مراسمات مذهبی و عادی‌انگاری این دوری از دیگر پیامدهای همه‌گیری ویروس کرونا بوده که بر زیست معنوی عموم مردم مؤثر است. بنابراین، در راستای آگاهی‌بخشی در این زمینه، اختصاص ایامی به غبارروبی نمادین از مساجد، هیئات، حسینیه‌ها، امامزاده‌ها، مصلی‌ها و ... به علاوه تأمین بستر مادی و معنوی برای افزایش فعالیت‌های فرهنگی، هنری در این مراکز از جمله تجهیز کتابخانه، نمایش آثار سینمایی منتخب، برگزاری مراسمات شبی با قرآن، یادواره شهدا و ... می‌تواند تا حدود زیادی اثرگذار باشد.

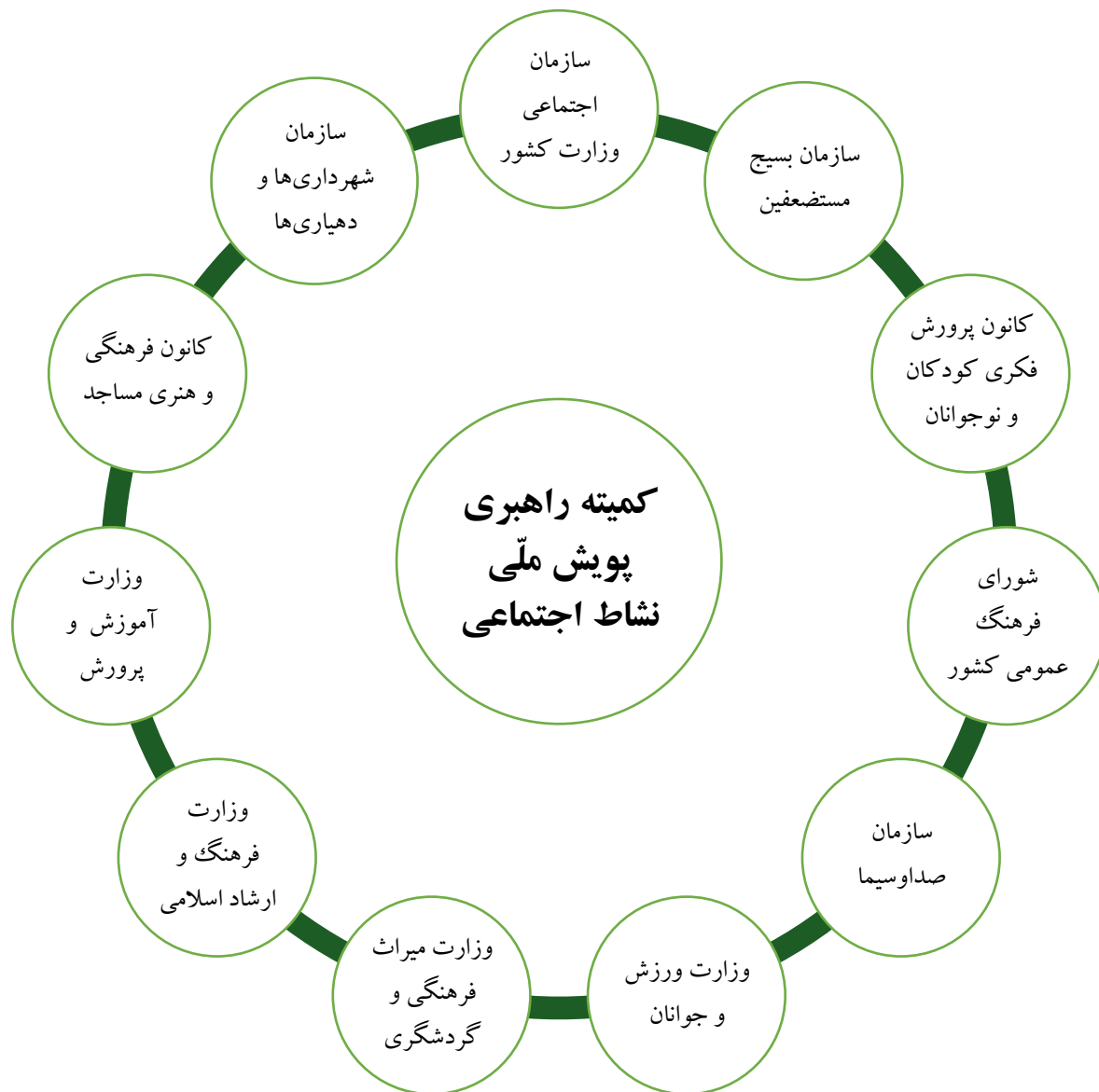
۴- طرح مخصوص ارتقای نشاط اجتماعی بر محور نهاد خانواده و ازدواج جوانان با عنوان «پویش جشن وصال»

با هدف تشویق و ترغیب جوانان به ازدواج و تشکیل خانواده و ایجاد فضای شادی و نشاط سالم در آحاد جامعه، از ابتدای آذر ماه ۱۴۰۱ تا پایان سال جاری، می‌توان در ۲۶۲ شهر در سراسر کشور که روند ازدواج در آن‌ها در سالیان اخیر با شیب منفی بالاتر از میانگین رخ داده است، (یعنی شتاب تحولات نرخ ازدواج در این شهرها شتابان بوده و نیازمند به برنامه‌ریزی هدفمند و اقدامات اساسی و فوری است). جشن‌های وصال با رویکردی خاص و ایده‌های خلاقانه برگزار شود. گام‌های اجرایی طرح حاضر بدین شرح است: تشکیل کمیته اجرایی طرح به ریاست معاون جوانان کشور و حضور اعضای کمیته راهبری پویش ملی نشاط اجتماعی و تشکیل همین کمیته به شکل متناظر در هر استان؛ سپس زوجین موفق که به سادگی تشکیل خانواده داده و تشریفات ازدواج را بدون تجمل‌گرایی‌های بیش از اندازه گذارنده‌اند، شناسایی شده و برای تجلیل در مراسم جشن برگزیده می‌شوند، از جزئیات موارد جشن نیز می‌توان به اجرای برنامه‌های نشاط آفرین مبتنی بر آداب و رسوم محلی، مراسم خطبه‌خوانی زوجین به صورت گروهی، دعوت از عموم مردم، جوانان و چهره‌های محبوب محلی و ملی، ایجاد جریان رسانه‌ای در رسانه‌های رسمی و غیررسمی محلی و مستندسازی و پخش گزیده‌های جذاب از برنامه در سیمای ملی و استانی و ...

مختصات اجرایی پوشش ملی نشاط اجتماعی

راهبری این پوشش ملی و سه طرح اصلی آن، در قالب کمیته‌ای با ریاست وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی و عضویت سازمان‌ها در سطح معاونین وزرا، پیگیری خواهد شد. اعضای کمیته راهبری بدین ترتیب است:

در ادامه برآورد اجمالی هزینه هر کدام از سه طرح پیشنهادی و دستگاه‌های متولی آن ذکر خواهد شد.

ردیف	عنوان طرح	برآورد هزینه	زمان بندی	دستگاه‌های متولی	توضیحات
۱	پوش رویدادهای مشارکت آفرین (گردشگری رویداد)	۱۰۰ میلیارد تومان	از ابتدای بهمن ۱۴۰۱ تا پایان تابستان ۱۴۰۲	سازمان اجتماعی وزارت کشور با همکاری کمیته راهبری خصوصاً وزارت ورزش و جوانان، وزارت میراث فرهنگی و گردشگری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صداوسیما و وزارت آموزش و پرورش	در ۳۱ استان کشور؛ هر استان به طور میانگین ۳ میلیارد تومان
۲	پوش نشاط ساحلی	۳۵ میلیارد تومان	* دی ۱۴۰۱ تا فروردین ۱۴۰۲: سواحل جنوبی * اردیبهشت ۱۴۰۲ تا شهریور ۱۴۰۲: سواحل شمالی	وزارت میراث فرهنگی و گردشگری با همکاری کمیته راهبری خصوصاً وزارت ورزش و جوانان	در ۷ استان ساحلی؛ هر استان به طور میانگین ۵ میلیارد تومان
۳	پوش نشاط محله	۴۵ میلیارد تومان	از ابتدای فروردین ۱۴۰۲ تا پایان تابستان ۱۴۰۲	کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد با همکاری کمیته راهبری خصوصاً سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	در ۱۵۰ شهر برگزیده در کشور؛ هر شهر ۳۰۰ میلیون تومان
۴	پوش جشن وصال	۳۰ میلیارد تومان	از ابتدای آذر ۱۴۰۱ تا پایان اسفند ۱۴۰۱	وزارت ورزش و جوانان با همکاری کمیته راهبری خصوصاً سازمان صداوسیما و نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه‌ها	۲۶۲ شهر-جشن هر جشن ۱۰۰ میلیون تومان (+ هزینه‌های راهبری و هماهنگی قرارگاه)
۵	پوش بازی نوجوانان و ورزش همگانی	۳۵ میلیارد تومان	از ابتدای بهمن ۱۴۰۱ تا پایان تابستان ۱۴۰۲	سازمان بسیج مستضعفین با همکاری کمیته راهبری خصوصاً وزارت ورزش و جوانان، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، وزارت آموزش و پرورش و بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای	هر استان ۱ میلیارد تومان (+ هزینه‌های راهبردی و هماهنگی قرارگاه)

...پایان...